

บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ทำให้วิถีชีวิตของเด็กวัยเรียนและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไป เยาวชนบางกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลของแบบอย่างที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่ปัญหาที่เกิดจากตัวเด็กเองครอบครัว สังคมแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน วัยรุ่นไทยปัจจุบันหลงเร่ร่อนกับมายาวัฒนธรรมตะวันตก เปิดรับแนวความคิดใหม่โดยขาดการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำมาปรับหรือผสมผสานระหว่างสิ่งที่มีอยู่เดิมและ สิ่งใหม่ และขาดการคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ว่ามีความถูกต้องพอเหมาะกับสังคมไทยมากน้อยแค่ไหน เด็กบางคนถูกตามใจ ครอบครัวไม่มีเวลา หรือถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่ผิดเป็นเสมือนกลางร้ายบอกเหตุว่าสังคมไทยกำลังเกิดปัญหาเพศในวัยรุ่น ปรากฏการณ์เรื่องสื่อลามก ความรุนแรงทางเพศ การตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม สังคมมองว่าเป็นเรื่องที่ผิดปกติ ฝ่าฝืนธรรมชาติของเพศสรีระ และละเมิดบรรทัดฐานของเพศที่ชอบธรรม ซึ่งส่วนใหญ่แล้ววัยรุ่นหญิงจะอยู่ในสถานะที่ถูกกระทำเสมอวัยรุ่นหญิงจึงเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการประสบปัญหาต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เนื่องจากลักษณะทางกายภาพที่ร่างกายเปลี่ยนแปลงรวดเร็วกว่าวัยรุ่นชาย และความคาดหวังของสังคมที่มีต่อวัยรุ่นหญิงนั้นไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเปิดประเด็นการศึกษาเรื่องการพัฒนาตนเองในสังคมที่เปลี่ยนแปลงในทัศนะของวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานครเพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป และนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นการพัฒนาตนเองต่อไป

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบัน และศึกษาแนวทางว่าวัยรุ่นหญิงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตอย่างไรในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ผู้ศึกษาได้เสนอผลเป็นการศึกษาเชิงปริมาณและผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงจำนวน 400 คนมีอายุระหว่าง 15-18 ปี มีรายได้ 2,000-3,000 บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่ได้รับเงินจากมารดา และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีพี่น้องรวม 2 คน ซึ่งเมื่อศึกษาถึงลำดับการเกิด พบว่า วัยรุ่นหญิงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก บิดาของวัยรุ่นหญิงกลุ่มตัวอย่างประกอบธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 49,950.82 บาทต่อเดือน โดยผู้ที่มีรายได้น้อยที่สุดมีรายได้เท่ากับ 15,000 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีรายได้มากที่สุดมีรายได้เท่ากับ 200,000 บาทต่อเดือน มารดาของวัยรุ่นหญิงกลุ่มตัวอย่างรับราชการมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 32,539.86 บาทต่อเดือน โดยผู้ที่มีรายได้น้อยที่สุดมีรายได้เท่ากับ 5,000 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีรายได้มากที่สุดมีรายได้เท่ากับ 100,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ไม่มีผู้อุปการะ

และผลการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงจำนวน 10 คนนำมาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบัน และเพื่อศึกษาแนวทางว่าวัยรุ่นหญิงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตอย่างไรในสังคมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของวัยรุ่นหญิง ทั้งในแง่ภูมิวิถีชีวิต ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม การปรับตัวในสภาพสังคม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากการพัฒนาประเทศ และการเผชิญปัญหา

ผลที่ได้จากการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตวัยรุ่นหญิง ได้แก่

ตัววัยรุ่นหญิงเอง

จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นหญิงแต่งกายตามสมัยนิยม ชื้อสินค้าออกใหม่ แต่งกายตามสมัยนิยม และชอบสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ วัยรุ่นหญิงไม่ขโมยของของผู้อื่น ยินดีให้เพื่อนหยิบยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนไม่มี เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และการไม่ไปโรงเรียนสาย บริจาคสิ่งของเครื่องใช้ให้ผู้ขาดแคลนทุกครั้งเมื่อมีโอกาส การใช้เงินอย่างประหยัด การไม่พูดโกหก และการใช้เงินซื้อสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามวัยรุ่นหญิงบางส่วนไม่ได้ทำการบ้านด้วยตนเอง และมีพฤติกรรมตื่นสายในวันหยุด พูดกับผู้ใหญ่ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่ชอบคนที่พูดไม่สุภาพ และต้องการทำในสิ่งที่ได้สัญญาเอาไว้กับทุกคน วัยรุ่นหญิงยังคงมีการสื่อสารด้วยคำพูดในเรื่องราวต่าง ๆ มากมายกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปซึ่งบางครั้งไม่มีสาระ และเนื่องจากด้วยความเป็นเพื่อนกันในกลุ่มจึงทำให้ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารบางครั้งเป็นภาษาที่ใช้กับเพื่อนซึ่งอาจจะมีภาษาที่ไม่สุภาพ ดังที่ได้ยินในกลุ่มวัยรุ่น ส่วนเมื่อพิจารณาถึงการโกหกนั้นพบว่า

วัยรุ่นหญิงยังมีพฤติกรรมการโกหกอยู่ โดยจากการศึกษาวัยรุ่นหญิงให้เหตุผลว่าการโกหกนั้นจะโกหกเป็นบางครั้ง และเพื่อให้ผู้อื่นสบายใจ เป็นต้น วัยรุ่นหญิงมีความรู้สึกชื่นชมยกย่องผู้ที่ทำความดี มีความเข้าใจว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย มีความรู้สึกสงสารเมื่อเห็นคนมีความทุกข์ โดยมีความรู้สึกว่าชนบรรมนิยมประเพณีของไทยเป็นสิ่งที่มีความคุณค่า และมีความพยายามที่จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

ครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพัน และมีความรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา และพบว่า ประเพณีไทยเป็นสิ่งที่มีความคุณค่า ทุกคนควรช่วยกันรักษาเนื่องจากศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในปัจจุบัน ส่วนการไปฟังคำสอนของผู้ปฏิบัติธรรมทำให้จิตใจแจ่มใส ร่วมกับการทำบุญกับครอบครัวในวันสำคัญทางศาสนา บิดามารดาให้การสนับสนุนวัยรุ่นหญิงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นหญิงมีอิสระในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และสามารถตัดสินใจด้วยตนเองในบางเรื่อง เนื่องจากบิดามารดายอมรับความสามารถและความคิดของวัยรุ่นหญิง โดยรวมบิดามารดามีความรักใคร่ปรองดองกันดี เนื่องจากเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีการช่วยกันแก้ปัญหาในครอบครัว มีการทะเลาะกันบางครั้งถ้ามีความคิดเห็นไม่ตรงกัน

เพื่อน

จากการศึกษาพบว่า เมื่อวัยรุ่นหญิงประสบปัญหาผู้ที่วัยรุ่นหญิงเลือกที่จะปรึกษามากที่สุดคือ เพื่อนของตนเอง เพราะกลุ่มวัยรุ่นหญิงจะทำการกิจกรรมร่วมกันเมื่อมีเวลาว่าง และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อไม่ชอบเรียนวิชาใด วัยรุ่นหญิงและกลุ่มเพื่อนมักจะไม่สนใจเรียนวิชานั้น หลังจากเลิกเรียนแล้ววัยรุ่นหญิงมักจะแวะไปเดินเล่นก่อนกลับบ้าน และใช้เงินไปกับการซื้อสินค้าที่ถูกใจ ส่วนโรงเรียน จากการศึกษพบว่า วัยรุ่นหญิงเห็นด้วยที่จะต้องปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน แต่ในทางปฏิบัตินั้น พบว่า ยังคงมีการฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียนอยู่ในเรื่องทรงผม การแต่งกายและโดดเรียน

สื่อมวลชน

จากการศึกษาพบว่า สื่อมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงโดยสื่อเปิดโลกของการเรียนรู้ และตัวแบบจากสื่อทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบในเรื่องการทะเลาะวิวาท และการแต่งกายตามแฟชั่น เป็นต้น นอกจากนี้วัยรุ่นหญิงยังเห็นว่าสื่อไม่ได้นำเสนอในเรื่องราวที่เป็นจริง ยังมีความคลุมเครือกับข้อเท็จจริงที่ได้รับ นอกจากนี้

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สถานบันเทิงสามารถกระตุ้นการแสดงออกของวัยรุ่นหญิงได้ การพบเห็นสถานบันเทิงบ่อย ๆ ทำให้อยากเข้าไปเที่ยว สำหรับสถานที่ออกกำลังกายนั้นบางแห่งไม่ปลอดภัยกับวัยรุ่นหญิง และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนห้องสมุดเป็นสถานที่ที่น่าเบื่อที่สุด

อภิปรายผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตนเองในสังคมที่เปลี่ยนแปลง ในทัศนะของวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานครว่ามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตอย่างไรในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และเพื่อศึกษา ทัศนคติ ความต้องการ และแนวโน้มในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสตรีศึกษาในการวิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ ของวัยรุ่นหญิง ได้แก่ แนวคิดของกลุ่มสตรีนิยมสายวัฒนธรรม แนวคิดสตรีนิยมสายมาร์คซิสต์ อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวข้างต้นไม่เจาะจงไปยังผู้หญิงซึ่งเป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเป็นวัยรุ่นได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่น บทบาทของวัยรุ่นหญิงในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้เนื่องจาก สังคมได้เข้ามาขยายความแตกต่างระหว่างเพศด้วยกระบวนการหล่อหลอมทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้วยการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังค่านิยม หรือการนำเสนอภาพแม่แบบทางพฤติกรรม ทำให้กลายเป็นการกำหนดและคาดหวังให้มีทัศนคติ พฤติกรรม และบทบาทที่แตกต่างกันมาแต่กำเนิด ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังประเด็นต่อไปนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงใน กรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

จากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นหญิงใน กรุงเทพมหานครในปัจจุบันพบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลคือ

- 1.1 สุขภาพจิต
- 1.2 ทศนคติต่อชนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- 1.3 การอบรมเลี้ยงดู
- 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา
- 1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นหญิงกับบิดามารดา
- 1.6 การคบเพื่อน โรงเรียน
- 1.7 อิทธิพลจากสื่อ และ
- 1.8 สิ่งแวดล้อม

2. การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็ก โดยการให้คำแนะนำสั่งสอนดูแลให้ความช่วยเหลือ ค้ำครอง ให้ความรัก ความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการทางกาย วาจา ใจเพื่อให้เด็กมีชีวิตอยู่ และเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามความมุ่งหวัง

3. การอบรมเลี้ยงดูยังเป็นกระบวนการในการพัฒนานุคลิกภาพของบุคคล เป็นเรื่องของการถ่ายทอด ความคิด ความเชื่อ

4. วิธีปฏิบัติของแต่ละครอบครัว พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองจะต้องมีการแนะนำสั่งสอนให้ความรู้ ให้แนวคิด แนวปฏิบัติ ถ่ายทอดบุคลิกภาพ

5. ค่านิยมตลอดจนการทำตัวเป็นตัวอย่างให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็น การดูแลในเรื่องอาหาร ดูแลสุขภาพ ดูแลความเป็นอยู่ เพื่อสนองความต้องการของเด็ก เลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามวัยอันเหมาะสม โดยจากการศึกษาพบว่า

6. การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมที่วัยรุ่นหญิงต้องการ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้รู้สึก ได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรมจากพ่อ แม่ ได้รับความรักความอบอุ่น รับฟังเหตุผลยอมรับความสามารถ ความคิดเห็น ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร ได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัว และมีอิสระตามความเหมาะสม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมากเกินไป หรือการเข้มงวดกวดขันมากเกินไปจะทำให้วัยรุ่นหญิงแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นต้น

นอกจากนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับชีวิตของวัยรุ่นหญิงอีกปัจจัยหนึ่งคือ สื่อมวลชน โดยเมื่อพิจารณาทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Bandura (1960) ที่มองว่าพฤติกรรมเป็นผลมาจากการได้รับแบบอย่างกระตุ้นทางสังคม ซึ่งจากการค้นคว้าแสดงให้เห็นความซับซ้อนของพฤติกรรมคือ

1. เกิดจากการเลียนแบบ (Imitation) หรือเกิดจากการเรียนรู้จากตัวแบบ จากการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการเป็นตัวแบบทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจาก สามารถสร้างกระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attention Process) ให้วัยรุ่นสามารถสังเกตลักษณะของตัวแบบโดยที่ตัวแบบที่สื่อนำเสนอ นั้นมีคุณสมบัติที่มีลักษณะเด่นชัด จำง่าย มีความดึงดูดความสนใจสูง จากนั้นวัยรุ่นหญิงก็จะเกิดกระบวนการจดจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการที่เกิดจากการรวบรวมพฤติกรรมของตัวแบบที่สังเกตได้ แล้วสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้จำพฤติกรรมนั้น ๆ ได้แม้จะเห็นตัวแบบเพียงชั่วระยะเวลาสั้น ซึ่งสัญลักษณ์อาจอยู่ในรูปของภาษาหรือมโนภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของตัวแบบ ส่งผลให้เกิดกระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่วัยรุ่นหญิงได้ดัดแปลงสัญลักษณ์ซึ่งเป็นตัวแทนพฤติกรรมมาเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหลังจากได้สังเกตตัวแบบและมีการจดจำไว้ และ

2. การที่กลุ่มวัยรุ่นหญิงนั้นให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ดังนั้น กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) ที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ต้องทำอะไรคล้าย ๆ กันจึงจะเป็นที่ยอมรับเข้ากลุ่มนั้นเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นหญิงคงอยู่ต่อไป

อย่างไรก็ตาม แบนดูรา ได้สรุปว่าถ้าผู้เรียนขาดความสนใจ การเรียนรู้ประเภทนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น การให้การศึกษา ฝึกให้วัยรุ่นได้เรียนรู้เท่าทันสื่อ จะทำให้วัยรุ่นหญิงสามารถเลือกรับสื่อที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแก้ไขปัญหาดังกล่าวปัจจัยที่มีอิทธิพลอีกปัจจัยหนึ่งคือ การสนับสนุนทางสังคม จากบิดามารดา โรงเรียน เพื่อน และจากสื่อมวลชนเอง ที่มีหน้าที่สนับสนุนให้วัยรุ่นหญิงมีความสามารถในการเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากปัจจัยที่เป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวของวัยรุ่นหญิงที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตแล้ว ปัจจัยภายในก็เช่นกัน ก็มีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของวัยรุ่นหญิงเช่นกัน กล่าวคือ การมีสุขภาพจิตดี จะทำให้วัยรุ่นหญิงเกิดความรู้สึกต้องในการรับรู้ มีเหตุผล มีความรู้สึกที่ไม่สับสนวุ่นวาย และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สังคม ใช้ชีวิต เข้ากับผู้อื่นได้ โดยไม่ก่อความทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

2. การศึกษาการดำเนินชีวิตวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานครว่ามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตอย่างไรในสังคมที่เปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาวัยรุ่นหญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ให้ตระหนักถึงบทบาทความเป็นหญิงของตนเอง ตามแนวคิดของกลุ่มสตรีนิยมสายวัฒนธรรม (Cultural feminism) ที่พยายามทำให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของผู้หญิง ทำให้สังคมเห็นว่าผู้หญิงโดยธรรมชาติมีความนุ่มนวลและมีความกรุณา และต้องการสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้นในสังคมด้วย โดยจะต้องยอมรับว่าผู้หญิงและผู้ชายมีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ครอบคลุมเลี้ยงดูลูกผู้หญิงโดยการเน้นคุณลักษณะที่เป็นหญิงคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น เอาใจใส่ดูแลความอ่อนโยน ความสันติไม่ก้าวร้าว ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ฯลฯ ล้วนเป็นคุณลักษณะที่ผู้หญิงควรชื่นชมและรักษาความเป็นหญิงเหล่านั้นไว้

อย่างไรก็ตามด้วยเหตุผลในเชิงเศรษฐกิจ และสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ส่งผลให้พฤติกรรมของวัยรุ่นหญิงนั้นเปลี่ยนแปลงไปเกิดเป็นปัญหาต่าง ๆ ขึ้นทั้งนี้ในแนวคิดมาร์กซิสต์เป็นแนวที่เน้นกรอบการวิเคราะห์ทางชนชั้น และอธิบายว่าความไม่เท่าเทียมกันทางเพศเกิดจากโครงสร้างรัฐ เศรษฐกิจ และสังคมที่สะท้อนความเหลื่อมล้ำทางชนชั้น ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นล้วนแต่มีความเกี่ยวพันกันระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างสังคมชนชั้นที่เน้นสมบัติแบบปัจเจก ระบบการปกครองของรัฐ และสถาบันครอบครัวที่เป็นต้นกำเนิดการกดขี่ทางเพศ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าครอบครัวที่ทั้งพ่อและแม่ มีภาระที่เป็นผู้แบกรับภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นทำให้ไม่มีเวลาที่จะดูแลให้วัยรุ่นหญิงได้ผ่านช่วงวิกฤตของการเปลี่ยนแปลงของชีวิตไปได้ด้วยดี หลายคนมีปัญหาในการปรับตัว ตรงกันข้ามกับวัยรุ่นหญิงที่เกิดมาในครอบครัวที่เพียบพร้อมไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินชีวิต พ่อกับแม่มีเวลาว่างสำหรับลูก ๆ ในครอบครัวอย่างเพียงพอ วัยรุ่นกลุ่มนี้จะดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

นอกจากนี้ตามแนวคิดมาร์กซิสต์ ปัญหาเรื่องผู้หญิงอย่างถูกต้องนั้นจะต้องพิจารณาถึง ลักษณะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจสังคมของผู้หญิงและผู้ชายที่มีในระบบเศรษฐกิจหรือระบบการผลิตที่ผู้หญิงและผู้ชายดำรงอยู่ และการพิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อสภาพความเป็นรองของผู้หญิง การที่ผู้หญิงได้ถูกนำไปเชื่อมโยงและผูกติดอยู่กับหน้าที่ในการทำงานบ้าน จากการศึกษาพบว่าในครอบครัวของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบันยังมีความเหลื่อมล้ำในบทบาทหน้าที่ของการทำงานบ้าน เช่น น้องชายหรือพี่ชายนั้นไม่ต้องทำงานบ้าน แต่งานบ้านกลับตกอยู่กับผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นแม่ หรือตัวของวัยรุ่นหญิงเองที่จะต้องรับผิดชอบงานบ้าน ซึ่งเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังว่าวัยรุ่นหญิงควร

ปฏิบัติอย่างไร ซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวเป็นผลมาจากความคาดหวังจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และเป็นผลจากการรับรู้ของบุคคลที่มีความเข้าใจต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง โดยแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน และเน้นบางลักษณะที่เป็นประสบการณ์ร่วมของแต่ละเพศ เช่น หญิงจะมีประสบการณ์เรื่องความเป็นแม่ การคลอดบุตร การเลี้ยงดูบุตร หรือชายจะมีประสบการณ์ของการเป็นผู้นำการตัดสินใจและความเป็นพ่อที่ต้องปกป้องครอบครัว หรือรับผิดชอบงานที่หนักกว่า ในสังคมไทยปัจจุบันบทบาทของความเป็นลูกผู้หญิงที่เป็นวัยรุ่นนั้นยังคงต้องรับภาระงานบ้านมากกว่าลูกผู้ชาย และถูกคาดหวังให้ช่วยเหลือกิจการของครอบครัว เช่นจากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นหญิงจะต้องไปช่วยขายของที่ตลาดแต่น้องชายได้รับการยกเว้น หรือการที่วัยรุ่นหญิงต้องดูแลทำความสะอาดบ้าน ทำอาหาร ในขณะที่น้องชายมีหน้าที่เทอะทะ เป็นต้น ซึ่งแสดงว่าในความเป็นลูกสาว บทบาทนี้ได้รับความคาดหวังจากครอบครัว และสังคม มากกว่าความเป็นลูกชาย ดังนั้นการเลี้ยงดูจึงค่อนข้างเข้มงวดมากกว่าลูกชาย โดยเฉพาะในเรื่องภาระรับผิดชอบงานบ้าน

ในทัศนะของสตรีนิยมความเสียเปรียบของผู้หญิงและความได้เปรียบของผู้ชายนั้นมีใช้สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว หรือในบางที่บางแห่ง หรือเฉพาะในบางกรณีหากแต่มีลักษณะที่ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ทางสังคมและดำรงอยู่มาอย่างสม่ำเสมอ เพียงแต่อาจมีโฉมหน้าและระดับความเข้มข้นแตกต่างกันไปตามภูมิภาคและยุคสมัย ดังนั้นการที่ผู้หญิงและผู้ชายพยายามรับเอาลักษณะดี ๆ ของกันและกันเข้าไปผสมผสานกันจะทำให้โลกน่าอยู่ยิ่งขึ้น

3. การศึกษาทัศนคติ ความต้องการ และแนวโน้มในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

การศึกษาทัศนคติ พบว่า วัยรุ่นหญิงยังคงมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของไทย ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ที่ต้องการให้ลูกเป็นคนดีของสังคม ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยเป็นเมืองพุทธ ทำให้ค่านิยมต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเป็นไทยยังอยู่ แต่สิ่งที่จำเป็นในการพัฒนา คือ วัยรุ่นหญิงต้องรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อไม่ให้ตนเองตกเป็นเหยื่อ โดยจะต้องมีความเข้มแข็งที่จะปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีที่จะเข้ามาหาตนเอง รู้จักการคบเพื่อนที่ดี เรียนรู้การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เพื่อป้องกันการใช้ชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ และปัญหาการขายบริการทางเพศ และเลิกคบเพื่อนที่ชักนำสิ่งไม่ดีเข้ามาหา วัยรุ่นหญิงควรได้รับการส่งเสริมจริยธรรมให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงของสังคมปัจจุบัน บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ต้องรู้จักการให้อภัยในสิ่งที่ลูกวัยรุ่นหญิงได้ทำผิดพลาดไป และมีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย

มากขึ้น โดยมีการอบรมสั่งสอนให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ดีกับลูกวัยรุ่นหญิง และมารดาควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นกุลสตรี

จากการศึกษาความต้องการของวัยรุ่นหญิง พบว่า สังคมสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ไกลออกไป เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันมีหลายกรณีที่วัยรุ่นหญิงถูกละเมิด ดังนั้นศาลควรพิพากษาให้โทษสูงสุดต่อผู้ที่ทำอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของวัยรุ่นหญิงโดยไม่มีข้อยกเว้น และประกาศให้ทราบทั่วกัน ควรระบุโทษรุนแรงสูงสุดอย่างชัดเจนกับผู้ที่ทำอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของวัยรุ่นหญิง สังคมต้องช่วยสอดส่องดูแลภัยที่มีต่อวัยรุ่นหญิง สังคมต้องแจ้งแหล่งอันตรายหรือไม่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่นหญิงให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสังคมต้องไม่ทอดทิ้งวัยรุ่นหญิงที่เคยทำผิดพลาด นอกจากนี้สื่อมวลชนซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นได้อย่างรวดเร็วและทวีความสำคัญขึ้นในสังคมข่าวสารไร้พรมแดนอย่างปัจจุบัน โดยสื่อจะต้องนำเสนออย่างถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมของวัยรุ่น และต้องส่งเสริมการปฏิบัติตัวที่ดีและเหมาะสมกับวัยรุ่น

จากการศึกษาแนวโน้มในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงพบว่า มีแนวโน้มที่จะห่างศาสนามากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะดำเนินชีวิตภายใต้วัฒนธรรมใหม่ที่เป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออกโดยวัฒนธรรมตะวันออกนั้นไม่ได้หมายถึงวัฒนธรรมของไทยเท่านั้นแต่ยังหมายถึงความรวมถึงวัฒนธรรมของประเทศในเอเชียอื่น ๆ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี เป็นต้น ทศนคติในเรื่องเพศเปลี่ยนแปลงไป เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งเป็นสิ่งที่เคยเป็นเรื่องต้องห้ามไม่เหมาะสมในอดีต มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นเรื่องธรรมดาในอนาคตถ้าทุกฝ่ายยังไม่เห็นเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นหญิง และส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมนั้นเกิดจากทั้งปัจจัยที่เป็นตัวของวัยรุ่นหญิงเองในส่วนของ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สภาวะทางจิตใจ และ ทศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต และปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมเช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และสื่อมวลชน เป็นต้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้มีข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. ตัววัยรุ่นหญิงเอง วัยรุ่นหญิงต้องรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อไม่ให้ตนเองตกเป็นเหยื่อ ต้องมีความเข้มแข็งที่จะปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีที่จะเข้ามาหาตนเอง ต้องรู้จักการคบเพื่อนที่ดี เรียนรู้การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เพื่อป้องกันการใช้ชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ และปัญหาการขายบริการ

ทางเพศ เลิกคบเพื่อนที่ชักนำสิ่งไม่ดีเข้ามาหา และควรได้รับการส่งเสริมจริยธรรมให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงของสังคมปัจจุบัน

2. บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ต้องรู้จักการให้อภัยในสิ่งที่ลูกวัยรุ่นหญิงได้ทำผิดพลาดไป บิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยมากขึ้น บิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ดีกับลูกวัยรุ่นหญิง ให้เวลาดูแลอย่างใกล้ชิด และมารดาควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นกุลสตรี

3. สื่อมวลชน ต้องนำเสนอถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมของวัยรุ่น โดยมีเนื้อหาที่ส่งเสริมการปฏิบัติตัวที่ดีและเหมาะสมกับวัยรุ่น สื่อต้องไม่เสนอเนื้อหาที่เป็นเชิงกระตุ้นให้นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยง การนำเสนอแบบเปรียบเทียบความคิดเห็นของวัยรุ่น หรือดารา แต่ละคนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดของวัยรุ่น ควรนำเสนอข่าวที่เป็นสาระประโยชน์กับวัยรุ่น เช่น นำเสนอประเด็นตัวแบบที่ดีทั้งด้านการเรียน การประพฤติปฏิบัติตนด้วยค่านิยมรักษาวินัยส่วนตัว และสังคมควรพิพากษาให้โทษสูงสุดต่อผู้ที่ทำอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของวัยรุ่นหญิงโดยไม่มีข้อยกเว้น และประกาศให้ทราบทั่วกัน

4. ศาสนา/วัด ควรมีบทบาทในการส่งเสริม พัฒนาเยาวชน โดยมี โครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริม และพัฒนาด้านจิตใจของวัยรุ่น เช่น โครงการอบรมจิตใจของวัยรุ่นโดยสถาบันพลังจิตตานุภาพ โครงการค่ายคุณธรรมของกระทรวงศึกษาธิการที่นำเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปศึกษาธรรมในวัดเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เป็นต้น

5. สังคม ต้องช่วยสอดส่องดูแลภัยมืดที่มีต่อวัยรุ่นหญิง สังคมต้องแจ้งแหล่งอันตรายหรือไม่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่นหญิงให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สังคมต้องไม่ทอดทิ้งวัยรุ่นหญิงที่เคยทำผิดพลาด โดยในทางกฎหมายควรระบุโทษรุนแรงสูงสุดอย่างชัดเจนกับผู้ที่ทำอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของวัยรุ่นหญิง

การทำงานวิจัยในอนาคต

ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยม และมาจากครอบครัวชนชั้นกลาง ซึ่งในสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบันมีวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมากที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา และไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยถึงกลุ่มที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา หรือกลุ่มที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเพื่อจะสามารถเข้าใจปัญหาของวัยรุ่นในกลุ่มเหล่านี้ และแนวทางแก้ไขปัญหานั้นในแง่มุมที่ต่างออกไปเพื่อเป็นประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาระหว่างวัยรุ่นหญิงในอนาคต